

Samlad riskbild 2023 - Uppföljning av åtgärder

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av uppföljningen.....	3
2	Samlad riskbild med åtgärder	4
2.1	Riskområde: Styra, leda och följa upp.....	4
2.1.1	Risker i säkerhetsskyddet kopplat till fysiskt skydd, IT-säkerhet, informationssäkerhet och personsäkerhet	4
2.1.2	Risk för brister i kontinuitets- och krisberedskapsarbetet..	5
2.1.3	Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan mm	6
2.1.4	Bristande riskhantering och kontroll.....	8
2.1.5	Bristande ekonomisk prognossäkerhet.....	9
2.2	Riskområde: Grunduppdrag.....	10
2.2.1	Risk att ansvaret för insamling av förpackningar samt obligatorisk matavfallsinsamling ej är omhändertaget till 1 jan 2024.	10
2.2.2	Risk att material inte kan levereras eller att priserna ökar markant.....	12
2.2.3	Risk att förvaltningen saknar förmåga att genomföra de budgeterade investerings- och reinvesteringsprojekt.....	13
2.2.4	Bristfällig kontroll över kostnader för avloppsrening pga otydlig organisation kring huvudmannaskap.....	13
2.3	Riskområde: Utvecklingsarbete	15
2.3.1	Bristande kompetensförsörjning på lång sikt	15
2.4	Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande	16
2.4.1	Risk att förvaltningen inte har rätt/tillräcklig kompetens för att genomföra sina uppdrag.....	16
2.4.2	Bristande följsamhet mot GDPR och hantering av personuppgifter.	17
2.4.3	Brister i personuppgiftsbehandling i nya IT-system och digitala verktyg	18
2.4.4	Risk att myndighetsbeslut beviljas på felaktig grund.....	19
2.4.5	Brister i dokumentation av upphandlingar.....	20
2.4.6	Brister kring direktupphandlingar	20
2.4.7	Bristande kontinuitetsplanering IT-system	21
2.4.8	Brister i säkerhetsloggning i IT-system.....	21

1 Sammanfattning av uppföljningen

Förvaltningens arbete med riskhantering och kontroll har utvecklats under 2023. De flesta av riskerna som togs fram inför året har över lag tagits omhand på ett effektivt sätt.

De risker som kvarstår för hantering handlar om brister i informationssäkerhet, intäktsprocessen, brister inom inköp och upphandling och förvaltningens myndighetsutövning. Behörighetsstyrning och informationsägarskap är andra risker som behöver tas omhand.

2 Samlad riskbild med åtgärder

2.1 Riskområde: Styra, leda och följa upp

2.1.1 Risker i säkerhetsskyddet kopplat till fysiskt skydd, IT-säkerhet, informationssäkerhet och personsäkerhet

 Hantera

Riskbeskrivning

Riskerna inom säkerhetsskyddsarbetet inom Kretslopp och vatten är i första hand bristande följsamhet mot gällande riktlinjer och rutiner, brister i det fysiska skyddet samt risker både tekniskt och hanteringsmässigt inom IT-området. Risk att enstaka medarbetare utsätts för yttre påverkan.

Konsekvensbeskrivning

De allvarligaste konsekvenserna är negativ påverkan på kärnprocesserna inom dricksvatten, avlopp och avfall till exempel att dricksvattenleveransen inte kan upprätthållas.

Existerande kontrollaktiviteter

Styrande dokumentation.

Avvikelse rapportering

Uppföljningar av säkerhetsskyddsavtal.

Anlitat säkerhetsprövade konsulter, gärna samma återkommande.

Risk- och sårbarhetsanalyser görs årligen av SÄK-funktionen.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Ej påbörjad		2023-10-12
Utbilda systemägare om uppdrag och ansvar.		Arbetet fortsätter under 2024.
Slutdatum 2023-10-01		
 Avslutad	Löpande följa upp samt vidareutveckla rutiner och riktlinjer kring säkerhetsskyddet.	2023-10-12
Löpande uppföljning av säkerhetsskyddsåtgärder i förvaltningens säkerhetsskyddsplan		Genomförs löpande av SÄK-funktionen. Åtgärdsbehov stäms av med berörd verksamhet. Delges FVL och KVN i årsrapport-säkerhet samt muntligt på FVL-möten.
Slutdatum 2023-12-31		
 Avslutad	Omvärldsbevakning av rådande säkerhetsläge och uppdatering av säkerhetsskyddsanalyser med hänsyn till detsamma.	2023-10-12
Omvärldsbevakning av rådande säkerhetsläge och uppdatering av säkerhetsskyddsanalyser med hänsyn till		Omvärldsbevakning sker löpande och erfarenheter tas med in i arbetet med säkerhetsskyddsanalysen.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
detsamma. Slutdatum 2023-12-31		Förvaltningen har vidtagit flera åtgärder för att säkerställa säkerhetsskyddet.
✓ Avslutad Vidareutveckla tekniken inom IT samt fysiskt skydd Slutdatum 2023-12-31	Vidareutveckla tekniken inom IT samt fysiskt skydd så att de i mesta möjliga mån möter aktuella hotbilder.	2023-10-12 Sker löpande i samråd med verksamhet och leverantörer. Bland annat i samverkan med SLK / Intraservice. Arbetet fortsätter under 2024

2.1.2 Risk för brister i kontinuitets- och krisberedskapsarbetet

■ Hantera

Riskbeskrivning

Risk för att kontinuitetsplaner inte finns i tillräcklig omfattning för att kunna säkerställa kärnverksamheterna.

Konsekvensbeskrivning

Hanteringen av kriser blir inte effektiva och kan leda till allvarliga störningar i kärnprocesserna

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
✓ Avslutad Utbildnings- och övningsplan Slutdatum 2023-05-31	Utbildnings- och övningsplan behöver realiseras så snart som möjligt för att öka förmågan att hantera olika typer av påfrestande på våra leveranser och samtidigt identifiera behov av resurser och kompetens. En framgångsfaktor är att verksamheterna med stöd av säkerhetsfunktionens prioriterar och genomför utbildningar och övningar inom området civilt försvar.	2023-10-12 Följs upp en gång per år. Hittills i år har stort fokus legat på krisberedskap och civilt försvar. Arbetet fortsätter under 2024.
🟢 Pågående Kontinuitetsplaner ska finnas för att kunna säkerställa kärnverksamheterna Slutdatum 2023-10-01	AC bör se över sin kontinuitetsplanering, både analog och digital, för att man vid behov ska kunna säkerställa att verksamheten kan genomföras. Stadsrevisionen granskade 2022 bla kontinuitetsplanering och fann att inom avfallsverksamheten behövdes en djupare	2023-10-12 PU har tagit fram RSA för förvaltningen och presenterat för nämnd Q1 (skyfall och IT-avbrott). Detta är underlag för LN, PN och avfalls kontinuitetsplaner PU har sammanställt alla riskanalyser i arbetet med långsiktiga planer. KT: Pågår. Implementering

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
	analys av vilka delar som är samhällsviktigt samt på vilket sätt, samt hur en störning skulle påverka möjligheten att säkerställa verksamheten.	viktig, planen måste aktualiseras årligen, planering av detta ska med till 2024. PN: Pågår. Särskild insats, enskild resurs för att säkerställa. Avfall: Arbetet pågår med att dokumentera kontinuitetsplaner för avdelningen. Kommer att vara klara under hösten 2023. EK: Finns en kontinuitetsplan. VHS: Klart för prioriterade scenarier. Kontinuitetsplaner för ett antal olika scenarier kopplat till rådande säkerhetsläge har tagits fram. Verksamheterna har tagit fram kontinuitetsplaner för de administrativa IT-systemen.

2.1.3 Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan mm

Riskbeskrivning

Enligt stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll ska risken för oegentligheter alltid vara en del av nämndens riskhantering.
Risk för bristande kunskap om eller respekt för lagstiftning och styrande dokument.
Risk att förvaltningen brister i att arbeta förebyggande mot oegentligheter då ansvarsfördelning saknas. De styrande dokument som finns är inte tillräckligt omfattande eller kända av medarbetarna.

Ett förbättringsområde för nämnden är att identifiera vilka risker för oegentligheter som finns i verksamheten och identifiera i vilka områden riskerna finns.

Konsekvensbeskrivning

Bristande kunskap eller respekt för policy mot mutor och jäv eller utnyttjande av beroendeställning kan leda till oegentligheter som kan orsaka förvaltningen ekonomisk skada. Avsaknad av förutsättningar för att hantera oegentligheter, och därmed också risken för förtroendeskada. Förtroendeskadligt även vid små belopp.

Existerande kontrollaktiviteter

Utbildning vid nyanställning
Ekonomiavdelningen kontrollerar specifika konton regelbundet
Styrande dokument om jäv, bisyssla, inköp och upphandling mm

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Ta fram en handlingsplan utifrån revisionens granskning 2021 Slutdatum 2023-12-10	Systematiken i det förebyggande arbetet behöver förbättras, riktlinjer behöver uppdateras och uppföljningen och kontrollen behöver stärkas. De övergripande rutinerna finns, men det finns ett behov av att integrera dem i verksamheten. Internkontrollsamordnaren har fört samtal med avdelningschefer under året om processer som är sårbara vad gäller förekomst av oegentligheter. Åtgärder som lyfts i den samlade riskbilden avseende det förebyggande arbetet mot oegentligheter, är att förvaltningen ska se över de styrande dokument och egenkontroller som finns idag. Av tidigare internkontrollplaner framgår att det ska genomföras en kartläggning av vilka verksamheter som kan utsättas för förskingring eller utnyttjande av beroendeställning. Vidare ska egenkontroller tas fram för känsliga processer. Ingen specifik kartläggning avseende förekomsten av oegentligheter har genomförts. Av granskningen framgår dock att de områden som bedöms medföra högre risk är anlitande av externa utförare.	Förvaltningen har arbetat med risker kring oegentligheter men inte så strukturerat som behovet har visat. Kartläggning kring känsliga processer har gjorts i vissa delar av verksamheten men saknas i stort. Kvarstår 2024.
 Avslutad Dialog om risk för oegentligheter på avdelningsnivå Slutdatum 2023-10-09	Identifiera vilka risker för oegentligheter som finns i verksamheten och var. Hur arbetar ni med detta hos er? Känner dina medarbetare till stadens och förvaltningens rutiner?	Dialog har skett mellan AC och internkontrollsamordnare där risken har tagits upp i förhållande till verksamhetens processer.

2.1.4 Bristande riskhantering och kontroll

Hantera

Riskbeskrivning

Risk att förvaltningens arbete med riskhantering och intern kontroll inte är tillräckligt effektivt och att verksamheten missar viktiga avvikelser.

Konsekvensbeskrivning

Dålig intern kontroll och styrning kan leda till att vi missar viktiga avvikelser och andra indikationer på att något är fel i våra processer.

Existerande kontrollaktiviteter

Planering och uppföljning enligt stadens riktlinjer

Internkontrollplan och samlad riskbild

Delegationsordningen

Styrande dokument

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Framtagande av riskanalys inför verksamhetsplanering 2024, samtliga AC och EC Slutdatum 2023-12-31	För en effektiv verksamhetsstyrning behöver förvaltningen arbeta mer med riskanalyser, för att förebygga, minska eller kanske helt eliminera risker.	2023-10-12 PU: Under oktober inventeras risker inom PU:s verksamhet för alla uppdrag enligt styrmodell. Planeringen 2024 görs i november och åtgärder tas fram och aktiviteter läggs in då. VHS: Avdelningen har gjort riskanalyser för de olika verksamheterna. PN, LN och Avfall har gjort varsin riskanalys ihop med internkontrollsamordnare. HR har arbetat med riskhantering och kontroll under året. Några ggr per år samlas avdelningen för att arbeta med specifika risker. Avdelningen har en egenkontrollplan. EK har en något kortfattad egenkontrollplan med några kontroller som man genomför löpande. Kundnära tjänster har gjort en riskanalys och har tagit fram en egenkontrollplan med diverse åtgärder och kontroller. KT är den avdelning som har kommit längst i arbetet med riskhantering.

2.1.5 Bristande ekonomisk prognossäkerhet

 Hantera

Riskbeskrivning

Stadsrevisionen rekommenderar nämnden att genomföra åtgärder för att förbättra prognossäkerheten.

Konsekvensbeskrivning

Osäkerhet i prognoser kan leda till ekonomiska problem.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Anställning av investeringscontroller Slutdatum 2023-12-31	När det gäller investeringsprognoser så har förvaltningen stärkt upp med en investeringscontroller som bland annat kommer arbeta med förbättrad prognossäkerhet.	2023-10-12 Anställning genomförd.
 Avslutad Avstämning mellan controllers och chefer för förbättrade driftsprognoser Slutdatum 2023-12-31	Beträffande förbättrade driftsprognoser genomförs regelbundet avstämningar mellan controllers och chefer. Avvikelse fångas upp i denna process.	2023-10-12 Avstämning mellan controllers och chefer görs löpande, tex vid delårsrapportering.
 Pågående Nytt kundfaktureringsystem Slutdatum 2023-12-31	Under 2023 införs ett nytt kundfaktureringsystem som kommer möjliggöra bättre intäktsprognoser.	2023-10-12 Avser införandet av BFUS. Från 31 augusti till 25 september görs alla de aktiviteter i projektet som krävs för att verksamhetens produktion ska ske fullt ut i BFUS. Vi ska till exempel verifiera och flytta all data från de tre gamla systemen till BFUS. Förhoppningen är att mycket kommer att bli bättre för medarbetarna, till exempel så samlas all kund och tjänsteinformation i ett system. Det kommer att spara tid i ärendehantering, minska risken för fel och skapa mindre dubbelarbete. Mätarservice får en app i mobilen istället för våra gamla handdatorer. Vissa sidoordnade tjänster som ständror och sprinklerhantering kommer

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
		ingå i den stora fakturakörningen, vilket förenklar och effektiviserar. Processen för ägarbyten kommer bli enklare och vi kommer få bättre möjligheter till uppföljning och analys. Kvarstår 2024.
 Pågående Ny ekonomimodell Slutdatum 2023-12-31	Förvaltningen kommer under 2023 starta ett översynsarbete kring ekonomimodell mm som i förlängningen kommer innebära förbättringar i uppföljningsprocessen.	2023-10-12 Projektet löper på enligt plan. Förstudie levereras i november. Kvarstår 2024.

2.2 Riskområde: Grunduppdrag

2.2.1 Risk att ansvaret för insamling av förpackningar samt obligatorisk matavfallsinsamling ej är omhändertaget till 1 jan 2024.

 Hantera

Riskbeskrivning

Från 1 jan 2024 tar förvaltningen över ansvaret för befintlig insamling av förpackningar från hushåll, fastighetsnära och på ÅVS:er. Från 1 jan 2024 införs även krav på obligatorisk matavfallsinsamling i svensk lagstiftning. Förvaltningen inför obligatoriet för flerbostadshus och verksamheter och behöver få dispens för villahushåll. Två stora förändringar som måste omhändertas på kort tid.

Risk att förvaltningen inte klarar av den stora och relativt snabba omställningen som krävs, både vad gäller personal och ekonomi. Risk att det nya uppdraget inte kommer att kunna utföras i tid. Risk att det nya uppdraget kommer att vara kostsamt och att andra delar av avfallsverksamheten får stå tillbaka.

Konsekvensbeskrivning

Brister i utförande och service och ej uppfyllnad av lagstiftning. Högre oplanerade kostnader som gör att andra avfallsverksamheter får stå tillbaka.

Existerande kontrollaktiviteter

Delårs-/Årsrapporter

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Utredning och införanplan	Utredning har genomförts och alternativ för hantering av ÅVS:er och flerbostadshus är framtagna.	Förvaltningen har utrett olika alternativ till kår för insamling av förpackningar. De har också utrett kostnader för

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
Slutdatum 2024-01-31	Upphandling av drift av ÅVS:er kommer ske under våren. Auktorisation av nuvarande entreprenörer kommer ske hösten 2023. Projekt för att se till att samtliga flerbostadshus och verksamheter har matavfallstjänst genomförs 2023. Samverkan med befintliga entreprenörer för att säkra tillgång på kärl, sopbilar m m. Dispens för villor kommer sökas.	olika sorters kärl, hämtfrekvenser, hur differensen mellan de pengar som Naturvårdsverket kommer att betala ut för ersättning och den faktiska kostnaden ska hanteras mm. I verksamhetsnomineringen för 2024 beslutade KVN att anta det alternativ som förvaltningen föreslog, med en ökning av taxan med 5,5-7,5%. Förvaltningens mål är att klara av att upprätthålla verksamheten samtidigt som detta nya krav ska uppfyllas. Dispensansökan om delar av insamling av matavfall skickad till Naturvårdsverket KVN 2023-05-16 § 96, dnr 0363/23 Ansökan om dispens för biologiskt avfall En införandeplan på övergripande nivå är klar och inskickad till Naturvårdsverket, dnr 0783/23 Rapportering till Naturvårdsverket, fastighetsnära insamling (FNI) NV 23-032920. Utredning (Rapport befintlig förpackningsinsamling) och nämndbeslut, KVN 2023-02-09 § 29, dnr 0965/22, systemval för ÅVS och flerbostadshus, om upphandling av städning, insamling och omlastning, att använda auktorisationssystem, anskaffa behållare mm. KVN 2023-05-16 § 101 nämndbeslut om systemval för villor samt plan för införande. Nämndbeslut 2023-04-25 § 76 dnr 0138/23, om verksamhetsnomineringar 2024 KVN.

2.2.2 Risk att material inte kan levereras eller att priserna ökar markant

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att oroligt säkerhetsläge, inflation och osäkra leveranser ger störningar i leveranskedjor och konkurrens om material eller/höjda priser. Risk att kemikalier, rör, ledningsmaterial och så vidare inte kan levereras eller att priserna ökar markant på grund av brist hos leverantörer.

Risk att omvärldsförhållanden påverkar avfallsverksamheten med i viss mån påverkade leveranskedjor avseende kärl, påsar och reservdelar men till störst del ökande driftkostnader, framför allt höjda bränslepriser.

Konsekvensbeskrivning

Bristande drift och underhåll inom både VA och avfall. Om material inte levereras, tex kemikalier, kan det leda till att dricksvatten inte kan renas korrekt. Om avfallskärl inte levereras kan avfall inte samlas in korrekt. Investeringsprojekt och möjligheten att genomföra dem påverkas av materialbrist, t.ex. tidsförskjutningar, ökade kostnader, påverkad kvalitets- och miljönivå. Se även konsekvenser i risken nedan om förmåga att genomföra projekt.

Brist på material som i sin tur leder till ökade kostnader kommer påverka utfallet negativt. Svårt att prognostisera.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Ökad lagerhållning Slutdatum 2023-12-31	Vi har ökat vår lagerhållning och följer vaksamt förändringar i leveransmöjligheter. Vi ser även över anläggningar och kritiska delar som eventuellt bör finnas i lager men som inte finns idag.	2023-10-12 Förstärkning har gjorts avseende lagerhållning men utifrån förändrad omvärld behöver arbetet fortsätta att anpassas ytterligare.
 Avslutad Kartlägga kritiska delar för eventuell utökad lagerhållning Slutdatum 2023-12-31	Fortsatt bevakning av eventuella förändringar gäller. Vi har en del arbete kvar avseende att kartlägga kritiska delar för eventuell utökad lagerhållning.	2023-10-12 PN: Ändrat beställningsnivåer för kritiska produkter, reservdelar osv. Större lager. LN: En kritikalitetsanalys för både anläggningar och ledningar skall ligga till grund för lagerhållning av kritiska delar. En sådan har delvis genomförts för anläggningar medan ledningsnätet kvarstår. Det är ett komplext och omfattande arbete som kommer att ta lång tid.

2.2.3 Risk att förvaltningen saknar förmåga att genomföra de budgeterade investerings- och reinvesteringsprojekt.

 Hantera

Riskbeskrivning

Denna risk kan uppstå på grund av brist på bemanning med fackkompetens, brist på entreprenörer och material samt tidsförskjutna detaljplaner.

Konsekvensbeskrivning

Mål i de långsiktiga planerna uppnås inte. Konsekvenser är fortsatt bristande leveranssäkerhet, ökat läckage av dricksvatten, längre tid innan vi uppnår miljökvalitetsnormerna och påverkan på badvattenkvaliteten i Göteborg. Stora kostnader som inte har budgeterats. Behov av omställning av personal och andra resurser.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Förbättrad organisation och arbetssätt samt personalförstärkning Slutdatum 2023-12-31	Förmågan att fånga upp signaler på att avvikelse mot plan kan uppstå förstärks genom ny organisation, nya arbetssätt, personalförstärkning på främst PU men även LN och PN samt EK.	2023-10-12 PU: Implementering av förbättrad organisation pågår enligt plan, dvs renodlat projektdrivande och planerande enheter. Utveckling av arbetssätt har påbörjats tex genom totalentreprenader, entreprenörer som sköter inkopplingar, projektpaketering har förbättrats, mfl åtgärder. Personalförstärkning pågår men är ngt försenad enligt plan. Vi har nya EC på plats som ger en ökad förmåga att öka rekrytering. PN: Organisatoriska förändringar för att bland annat kunna matcha projektverksamheten bättre.

2.2.4 Bristfällig kontroll över kostnader för avloppsrening pga otydlig organisation kring huvudmannaskap

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att nämnden inte har tillräcklig insyn i va-verksamheten som utförs av annan part.

Risk att kontroll av externa utförare av kommunal verksamhet inom avloppsavdelning inte utförs.

Kretslopp och vattennämnden är stadens beställare för kommunfullmäktiges direkttilldelade uppdrag hos Gryaab, och ska ange kraven för leverantörer inom vatten-, avloppsområdet och direkttilldelade eller upphandla sådana tjänster när detta är aktuellt. Avseende uppdraget att utgöra stadens beställare för direkttilldelade uppdrag hos Gryaab framgår av revisionsgranskningen 2022 att Kretslopp och vattens roll i praktiken är att samverka med Gryaab om verksamheten och att det inte är en regelrätt beställarroll.

Ansvarsfördelningen avseende huvudmannaskapet och beställarrollen för va-verksamheten i staden som det uttrycks i reglemente och övriga styrdokument är otydlig och överlappande. Lagen om allmänna vattentjänster, som är en speciallag, har inte beaktats tillräckligt vid organisationen av va-verksamheten och i de styrande dokumenten.

Det sker en omfattande samverkan och samarbete mellan nämndens och Gryaabs verksamheter. Samtidigt bedömer vi att den otydliga ansvarsfördelningen i staden påverkar kretslopp och vattennämndens möjlighet att utöva huvudmannaskapet och beställarrollen.

Stadsrevisionen rekommenderar nämnden att uppmärksamma kommunstyrelsen på den otydliga ansvarsfördelningen för VA-verksamheten.

Revisionen bedömde att systemet för styrning och uppföljning avseende uppdraget som huvudman och beställare av avloppshantering inte är tillräckligt. Kretslopp och vattennämnden har rollen som beställare till Gryaab, men inget avtal, kravbild eller tilldelningsbeslut finns att utgå ifrån. Det finns inte heller något formellt forum för kretslopp och vattennämnden att utöva huvudmannaskapet och beställarrollen.

Vi bedömer att nämnden som beställare behöver ta fram och dokumentera de krav som nämnden har på avloppsreningen och ordna ett ramverk för styrning och uppföljning av uppdraget.

Stadsrevisionen rekommenderar nämnden att upprätta ett system för styrning, uppföljning och kontroll avseende avloppshantering som omfattar kraven på leverantörens tjänster samt har sin utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänster.

Konsekvensbeskrivning

Utebliven eller missvisande kontroll av externa utförare av kommunal verksamhet inom avloppsrening kan leda till felaktiga prognoser för kostnader och i förlängningen drabba enskild i form av höga taxor.

Existerande kontrollaktiviteter

Dialog kring ekonomi och planering.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående med avvikelse Dokumentera och avtala kring uppdraget extern utförare inom	Ha en dialog med Gryaab och kommunstyrelsen kring huvudmannaskapet och organisering kring avloppsrening.	2023-09-21 Samsyn saknas avseende behov av avtal och ansvarsfrågor. Dialog pågår.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
avloppshantering.		
Slutdatum 2023-11-30		

2.3 Riskområde: Utvecklingsarbete

2.3.1 Bristande kompetensförsörjning på lång sikt

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att förvaltningen inte ser tillräckligt långsiktigt på kompetensförsörjningen och att det blir allt svårare att rekrytera personal med rätt kompetens.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att rekrytera personal med rätt kompetens. Vi får anlita konsulter i allt högre grad och har inte kompetensen in-house.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Avdelningsvisa personalförsörjningsplaner som sträcker sig 3-5 år framåt Slutdatum 2023-12-31	Enhetschefer uppdaterar planerna två gånger per år. Planerna bygger på analys av nuvarande personella resurser, historik och förändringar i kommande uppdrag, för planperioden. Förvaltningen har förtydligat grunduppdraget och ansvarsfördelningen i en ny styrmodell. Sammantaget visar planerna att förvaltningen har ett fortsatt behov av att anställa fler VA-ingenjörer, men även elektriker och rörläggare.	2023-10-12 PU: personalförsörjningsplan finns, delvis uppfylld för året, viss försening i rekryteringstakt. Fokus på kompetensförsörjning utifrån styrmodellens uppdrag. KT: Vi behöver arbeta med angreppssätt och metod som ska användas. Viktigt i verksamhetsplanering 2024. PN: Har personalförsörjningsplan men håller också på med stort arbete att bygga kompetens osv. Kräver resurser från hela förvaltningen. Avfall: Plan för personalbehov fram till 2026 klar. VHS: VHS är en ny avdelning och första underlaget för en personalförsörjningsplan levererades 2023-09-15. EK: Ek har en plan,

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
		kommer att behöva anställa. Driva projektet ny ekonomimodell behöver extra resurs tex.

2.4 Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande

2.4.1 Risk att förvaltningen inte har rätt/tillräcklig kompetens för att genomföra sina uppdrag

 Hantera

Riskbeskrivning

Svårt att rekrytera, behålla och utveckla personal/nyckelkompetens. De senaste åren har det varit en utmaning att personal- och kompetensförsörja förvaltningen då det råder brist på vissa yrkeskategorier och kompetens. Rekrytering är ett fortsatt prioriterat område de kommande åren eftersom förvaltningen kommer att behöva anställa fler för att kunna lösa sitt uppdrag. Det krävs stora insatser med introduktion av nya medarbetare.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen kan få svårt att bemanna nyckelroller, vilket kan påverka viktiga processer och även arbetsmiljön negativt. Risk att förvaltningen anställer personal med fel kompetens i förhållande till behov. Förvaltningen har svårt att behålla personer med nyckelkompetens.

Existerande kontrollaktiviteter

Personalförsörjningsplan/handlingsplan för att attrahera ny personal med rätt kompetens samt behålla befintlig personal.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Ta fram och genomför en kompetensförsörjningsplan Slutdatum 2023-09-29	Hur ska förvaltningen attrahera och sedan behålla personal med rätt kompetens? Ta fram och genomför en kompetensförsörjningsplan för att identifiera eventuella kompetensgap på både kort och lång sikt, samt föreslå åtgärder för att täppa till gapet. Det kan innebära såväl kompetensutveckling av befintlig personal som nyrekryteringar.	Förvaltningen har tagit fram en kompetensförsörjningsplan som man följer. Arbetet pågår löpande.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
	Syftet är att säkerställa att behovet av specialistkompetens tillgodoses.	

2.4.2 Bristande följsamhet mot GDPR och hantering av personuppgifter.

Riskbeskrivning

Risk att gällande lagstiftning inte efterföljs på grund av brist på kunskap eller respekt hos medarbetare. Oklara rutiner och ansvarsfördelning ökar risken att personuppgifter hanteras på fel sätt, till men för enskild och förvaltningen.

Risk att förvaltningen inte har identifierat eller registrerat personuppgiftsbiträden i personuppgiftsregistret.

Man har endast tecknat personuppgiftsbiträdesavtal med 50% av anlitade biträden.

Risk att personuppgiftsbehandlingar inte finns i personuppgiftsregistret (75 % enligt Årsrapport för dataskyddsarbetet 2021)

Det finns brister som behöver åtgärdas framför allt när det gäller avsaknaden av rutiner för att vid anlitandet av ny leverantör avgöra huruvida en biträdessituation uppstår, för att genomföra kontinuerliga efterlevnadskontroller samt för att bedöma om överenskommelser/avtal om gemensamt/delat personuppgiftsansvar behöver tecknas. Verksamheten rekommenderas att ta fram sådana rutiner.

Konsekvensbeskrivning

Det kan bli stora konsekvenser för enskild om uppgifter kommer i orätta händer. Om förvaltningen inte har kontroll över vilka personuppgifter som leverantörer eller andra samarbetspartners hanterat för oss kan vi inte heller ha kontroll över personuppgiftsincidenter osv. Personuppgifter kanske inte hanteras på rätt sätt av våra affärspartners, vilket kan leda till problem för både förvaltningen och för enskild.

Förvaltningen har inte kontroll på de personuppgifter man behandlar vilket strider mot dataskyddslagen, med ekonomisk och legal skada som möjlig konsekvens.

Existerande kontrollaktiviteter

Efterkontroller att uppgifter inte hanteras/förvaras på fel sätt.

Rutiner för att teckna PUBA med leverantörer.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
☐ Ej påbörjad Utbildningsprogram GDPR och personuppgiftsbehandling Slutdatum 2023-09-29	Ta fram och genomför ett utbildningsprogram för medarbetare som hanterar personuppgifter. Utbildning kring personuppgiftsbehandling och vikten av att teckna PUBA.	
☐ Ej påbörjad	Rutiner kring när PUBA ska tecknas, hur det ska	

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
Rutiner kring behovet och hantering av personbiträdesavtal Slutdatum 2023-06-12	följas upp för att se om leverantören följer det, hur det ska avslutas mm.	

2.4.3 Brister i personuppgiftsbehandling i nya IT-system och digitala verktyg

Hantera

Riskbeskrivning

Risk att dataskyddsarbetet inte tas med i beräkningen vid införande och upphandling av nya IT-system.

Risk att konsekvensbedömningar inte görs vid behandling av personuppgifter och att det saknas en handlingsplan och rutiner för arbetet.

Konsekvensbeskrivning

Att personuppgifter behandlas felaktigt för att man inte har gjort en korrekt konsekvensbedömning. Personuppgiftsbehandlingar tas inte med i avtal om nya IT-system och därmed finns det inget sätt att styra leverantörens hantering av personuppgifterna, vilket kan leda till men för både enskild och förvaltningen.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Ej påbörjad Ta fram dokumenterad anskaffningsprocess för att säkerställa följsamhet mot GDPR, inklusive styrande dokument och avvikelshantering Slutdatum 2023-12-31	Säkerställ att arkivarie/dataskyddskontakt är med i processen.	2023-09-22 Finns flera viktiga erfarenheter från införandet av BFUS. Åtgärd lyfts in i 2024.
 Ej påbörjad Genomför kartläggning över IT-system och digitala verktyg som används för att se vilka behov av konsekvensbedömningar som saknas Slutdatum 2023-12-31		2023-09-22 Finns flera viktiga erfarenheter från införandet av BFUS. Åtgärd lyfts in i 2024.
 Pågående		2023-09-21 KT: Gäller AMI

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
Kontrollera personuppgiftsbehandlingar mot höga risker. Identifiera saknade konsekvensbedömningar och ta fram en handlingsplan.		(Automatisk insamling av mätvärden, VA). Saknas för Ge service till kund och brukare och medborgare. Tas med till 2024.
Slutdatum 2023-12-31		

2.4.4 Risk att myndighetsbeslut beviljas på felaktig grund

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att förvaltningens myndighetsutövning och handläggning av ärenden brister och att medarbetare inte känner till sitt uppdrag som kommunal tjänsteman. Risk att beslut inte är dokumenterade eller fattas på rätt sätt enligt de lagar som styr vår verksamhet. Handläggningen går inte att följa eller kontrollera om dokumentation saknas. Risk att vi inte följer de lagar som styr vår verksamhet.

Konsekvensbeskrivning

Enskild kan lida skada vid felaktig handläggning. Bristande rättssäkerhet.
Att förvaltningen och enskilda lider ekonomisk skada.
Att förtroendet för förvaltningen skadas.

Existerande kontrollaktiviteter

Manuella avstämningar görs för vissa processer.
Styrande dokument finns för en del av processer.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad		2023-04-04
Processkartläggning av förvaltningens myndighetsutövning	Aktualisera processer med ansvarig processägare och processledare. Gör en processkartläggning kring vilken myndighetsutövning och handläggning som sker och enligt vilka lagar.	Kartläggning är utförd. Anvisning finns under utarbetande i vhb.
Slutdatum 2023-03-31		
 Pågående		2023-10-12
Ta fram och implementera styrande dokument inklusive avvikelshantering	Dokumenterade rutiner kring den myndighetsutövning och handläggning som sker på förvaltningen ska finnas och vara känd av medarbetarna.	Tas med till 2024
Slutdatum 2023-09-15		

2.4.5 Brister i dokumentation av upphandlingar

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att upphandlingar inte dokumenteras på rätt sätt enligt lagkrav och förvaltningens styrande dokument. Bristande dokumentation försvårar uppföljning.

Risk att handlingar försvinner eller lämnas ut på fel sätt.

Risk att den egenkontroll som ska göras av upphandlingar inte görs alt brister.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen kan lida ekonomisk skada om handlingar saknas och upphandlingen inte kan följas upp. Förtroendet för förvaltningen kan skadas.

Existerande kontrollaktiviteter

Stickprov av upphandlingar 10 st/avd per år.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad	Se frågeställningar och vad som bör kontrolleras.	2023-09-21
Löpande kontroller av dokumentationen kring upphandlingar	Se bifogat dokument för mall.	PUP (Projekt och utveckling, Portföljkontor) gör ett kontrollprogram och kontroll under hösten 2023.
Slutdatum 2023-09-22		

2.4.6 Brister kring direktupphandlingar

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att direktupphandlingar sker trots att beloppsgränsen har överskridits.

Bristfällig dokumentation och rapportering till inköpssamordnare gör uppföljning svår. Förvaltningen kan komma att använda leverantörer som inte är godkända.

Konsekvensbeskrivning

Om direktupphandlingar görs på ett felaktigt sätt kan förvaltningen lida både förtroende- och ekonomisk skada.

När rapportering inte sker till inköpssamordnare går det inte att följa upp belopp, förfarande, leverantörer osv.

Existerande kontrollaktiviteter

Direktupphandlingar ska rapporteras till inköpssamordnare. Inköpssamordnare gör regelbundna kontroller av inköp.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående med avvikelser	För att få bukt med felaktigheter, bland annat användning av fel mallar i	2023-10-12

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
Riktade utbildningar till medarbetare vid behov Slutdatum 2023-12-31	Proceedo, håller inköpssamordnare riktade utbildningar.	Förvaltningen har fortsatt för många användare i e-handelssystemet för att kunna säkerställa god kvalitet i de operativa inköpen. Detta beror främst på att grundbehörigheten inte är skalbar. Således går det ej att ge behörighet endast för granskning av fakturor utan inköpsbehörighet kommer med automatik i grundbehörigheten.
 Avslutad Alla som har behörighet i Proceedo måste gå en utbildning Slutdatum 2023-12-31	Kontrollera att alla som har behörighet i Proceedo har gått utbildningen. De som inte har gått utbildningen bör inte längre ha kvar sin behörighet.	2023-10-12 Alla nya användare går igenom två obligatoriska utbildningar och en särskild utbildning med inköpssamordnare innan behörighet utfärdas.

2.4.7 Bristande kontinuitetsplanering IT-system

Riskbeskrivning

Risk att tekniska system inte fungerar och att kontinuitetsplaner saknas. Risk att driftproblem i förvaltningsspecifika IT-system hindrar verksamheten att genomföra sina uppdrag.

Konsekvensbeskrivning

Stora konsekvenser för dricksvattenproduktion och -distribution samt avledning av spillvatten.

Existerande kontrollaktiviteter

Kontinuitetsplaner finns för vissa system men inte för alla

2.4.8 Brister i säkerhetsloggning i IT-system

Hantera

Riskbeskrivning

Risk att loggning inte sker på rätt sätt och inte hanteras utifrån behov och relevans.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvens att man inte kan följa upp säkerhetssystem eller säkerställa att de fungerar som de ska om loggningen inte sparas eller hanteras rätt.

Åtgärd	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Utveckla och säkerställa behörighetshantering i samband med införande av nya system Slutdatum 2023-12-31	KT: Utveckla och säkerställa behörighetshantering i samband med införande av nya system. Pågår.	2023-10-27 Tas med till 2024. Påbörjat.